

SİİRT
ÜNİVERSİTESİ
Bilimin Işığında

**3R (AZALT-REDUCE, YENİDEN KULLAN-REUSE,
DÖNÜŞTÜR-RECYCLE)
ATIK YÖNETİMİ PROGRAMI**

3R (AZALT – YENİDEN KULLAN – GERİ DÖNÜŞTÜR) ATIK YÖNETİM PROGRAMI

1. AMAÇ

Bu programın amacı; Siirt Üniversitesi yerleşkelerinde oluşan atık miktarını azaltmak, yeniden kullanım ve geri dönüşüm oranlarını artırmak, çevresel etkileri en aza indirmek ve sürdürülebilir kampüs hedefleri doğrultusunda bütüncül bir atık yönetim sistemi oluşturmaktır.

Program, UI GreenMetric Dünya Üniversiteleri Sıralaması – Atık (WS) göstergeleri kapsamında üniversitenin atık yönetimi politikalarını, uygulama esaslarını ve izleme yöntemlerini tanımlamak amacıyla hazırlanmıştır.

2. KAPSAM

Bu program;

- Tüm akademik ve idari birimleri,
- Öğrencileri ve personeli,
- Eğitim binaları, idari binalar, yurtlar, yemekhaneler, sosyal alanlar ve açık alanları,
- Organik, inorganik ve tehlikeli atıkları

kapsayacak şekilde Siirt Üniversitesi'nin tüm yerleşkelerinde uygulanır.

3. DAYANAK

- UI GreenMetric World University Rankings – WS.1 – WS.7 göstergeleri
- Türkiye Sıfır Atık Yönetmeliği
- 2872 sayılı Çevre Kanunu
- Üniversitenin sürdürülebilirlik ve çevre politikaları

4. 3R YAKLAŞIMI VE UYGULAMA ESASLARI

4.1 AZALT (REDUCE)

Atık oluşumunun kaynağında azaltılması esastır.

Bu kapsamda;

- Dijital belge ve elektronik yazışma sistemleri teşvik edilir.
- Çift taraflı baskı uygulamaları yaygınlaştırılır.

3R (AZALT – YENİDEN KULLAN – GERİ DÖNÜŞTÜR) ATIK YÖNETİM PROGRAMI

- Tek kullanımlık plastik ürünlerin (bardak, pipet, şişe vb.) kullanımının azaltılmasına yönelik uygulamalar geliştirilir.
- Satın alma süreçlerinde gereksiz ambalaj içeren ürünlerden kaçınılır.
- Etkinlik ve organizasyonlarda atık oluşumunu azaltıcı önlemler alınır.

4.2 YENİDEN KULLAN (REUSE)

Kullanım ömrü devam eden malzemelerin yeniden kullanımı teşvik edilir.

Bu kapsamda;

- Ofis mobilyaları, elektronik ekipmanlar ve demirbaşların birimler arasında yeniden kullanımına öncelik verilir.
- Uygun durumda olan ekipmanlar bakım-onarım yoluyla tekrar kullanıma kazandırılır.
- Öğrenciler ve personel için paylaşım ve bağış mekanizmaları desteklenir.

4.3 GERİ DÖNÜŞTÜR (RECYCLE)

Geri dönüştürülebilir atıkların kaynağında ayrıştırılması esastır.

Bu kapsamda;

- Kâğıt, plastik, cam, metal ve elektronik atıklar için ayrı toplama kutuları yerleştirilir.
- Toplanan geri dönüştürülebilir atıklar, lisanslı geri dönüşüm firmalarına teslim edilir.
- Geri dönüşüm miktarları düzenli olarak kayıt altına alınır.

5. ATIK TÜRLERİNE GÖRE YÖNETİM

5.1 Organik Atıklar

- Yemekhane, kantin ve peyzaj kaynaklı organik atıklar ayrı toplanır.
- Organik atıklar; kompost uygulamaları veya belediye/lisanslı tesisler aracılığıyla değerlendirilir.

5.2 İnorganik Atıklar

- Kâğıt, plastik, metal ve cam atıklar kaynağında ayrıştırılır.
- Geri dönüşüm oranlarının artırılması hedeflenir.

3R (AZALT – YENİDEN KULLAN – GERİ DÖNÜŞTÜR) ATIK YÖNETİM PROGRAMI

5.3 Tehlikeli Atıklar

- Piller, floresan lambalar, elektronik atıklar ve laboratuvar kaynaklı kimyasal atıklar **ayrı olarak** toplanır.
- Bu atıklar yalnızca yetkili ve lisanslı firmalara teslim edilir.

Üniversitemiz yerleşkelerinde oluşan atık miktarları ve bertaraf yöntemleri yıllık olarak izlenmekte olup, atık türlerine göre miktar ve geri kazanım oranları Ek-1’de sunulan Atık Miktarı İzleme Tablosu aracılığıyla kayıt altına alınmaktadır.

6. EĞİTİM, BİLİNÇLENDİRME VE KATILIM

- Öğrenci ve personele yönelik atık yönetimi ve 3R farkındalık eğitimleri düzenlenir.
- Afişler, bilgilendirme panoları ve dijital duyurular ile bilinçlendirme sağlanır.
- Öğrenci topluluklarının atık azaltımı ve geri dönüşüm faaliyetleri desteklenir.

7. HEDEFLER

Bu program kapsamında;

- 2 yıl içerisinde geri dönüştürülebilir atıkların en az %50’sinin geri kazanılması,
- Atık oluşumunun kişi başına düşen miktarında %20 azalma,
- Kampüs genelinde 3R uygulamalarının yaygınlaştırılması

hedeflenmektedir.

8. İZLEME VE DEĞERLENDİRME

- Atık miktarları ve türleri düzenli olarak kayıt altına alınır.
- Programın uygulanması; ilgili daire başkanlıkları, Sürdürülebilir Yeşil Kampüs Koordinatörlüğü ve yetkilendirilmiş birimler tarafından izlenir.
- Yıllık değerlendirme raporları hazırlanarak üniversite yönetimine sunulur.
- Program, ihtiyaçlar doğrultusunda güncellenir.

Programın etkinliği, yıllık atık miktarları ve geri kazanım oranları dikkate alınarak Ek-1’de yer alan tablolar üzerinden değerlendirilmekte ve hedef gerçekleştirmeleri raporlanmaktadır.

9. YÜRÜRLÜK

Bu program, Siirt Üniversitesi Rektörlüğü tarafından onaylandığı tarihte yürürlüğe girer.

3R (AZALT – YENİDEN KULLAN – GERİ DÖNÜŞTÜR) ATIK YÖNETİM PROGRAMI

EK-1: Atık Miktarı İzleme Tablosu (ton/yıl)

Bu ek tablo; Siirt Üniversitesi yerleşkelerinde oluşan atıkların türlerine göre yıllık miktarlarının izlenmesi, geri kazanım oranlarının hesaplanması ve Atık Yönetim Programı'nın etkinliğinin değerlendirilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Tablolar, UI GreenMetric – Atık (WS) göstergeleri kapsamında sunulan kanıt dokümanları arasında yer almak üzere düzenlenmiştir.

Tablo 1. Yıllık Atık Miktarları ve Bertaraf Yöntemleri

Atık Türü	Yıllık Miktar (ton)	Toplama Yöntemi	Bertaraf / Değerlendirme Şekli	Yetkili Kurum / Firma
Organik Atık (Yemekhane, Peyzaj)		Ayrı toplama	Kompost / Lisanslı tesis	
Kâğıt Atık		Ayrı toplama	Geri dönüşüm	
Plastik Atık		Ayrı toplama	Geri dönüşüm	
Cam Atık		Ayrı toplama	Geri dönüşüm	
Metal Atık		Ayrı toplama	Geri dönüşüm	
Elektronik Atık (E-atık)		Ayrı toplama	Lisanslı geri dönüşüm	
Tehlikeli Atık (Pil, floresan, kimyasal)		Ayrı toplama	Lisanslı bertaraf	
TOPLAM	Σ ton			

3R (AZALT – YENİDEN KULLAN – GERİ DÖNÜŞTÜR) ATIK YÖNETİM PROGRAMI

Tablo 2. Geri Kazanım Oranı İzleme Tablosu

Yıl	Toplam Atık (ton)	Geri Kazanılan Atık (ton)	Bertaraf Edilen Atık (ton)	Geri Kazanım Oranı (%)
2023				
2024				
2025				
2026				

Formül:

Geri Kazanım Oranı (%) = (Geri Kazanılan Atık / Toplam Atık) × 100

Tablo 3. Atık Türüne Göre Yıllık Değişim ve Hedef Takibi

Atık Türü	Referans Yıl (ton)	Mevcut Yıl (ton)	Değişim (%)	Hedef (Azaltım / Artış)
Organik Atık				Azaltım
Kâğıt				Azaltım
Plastik				Azaltım
Geri Dönüştürülebilir Toplam				Artış
Tehlikeli Atık				Kontrollü azaltım